

Naujienų Antroji Dalis

NR. 338

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

K. B. KRAUČIŪNAS

(Tęsinys)

Sugrįžęs iš Ramygalos į Griniūnus tą pačią dieną nuėjau į didžiulį rugių lauką pasižvalgyti ir ta pačia proga aplankiau mūsų kaimo kapinaites, kur kadaise buvęs palaidotas Jonas Kraučiuonas, mano tėvo pusbrolis. Prie jo kapo dar tebestovėjo medinis kryžius į šoną pavirtęs. Ant kapinių kampų augo dvi tuopos, į kurias piemeniu būdamas įlipdavau į pačią viršūnę ir galėdavau toli matyti. Man stovint kapinėse atėjo baiminga mintis, kad, jei būčiau išpuolęs iš to medžio, būčiau ten ir palaidotas. Vienos tuopos jau neberadau, kuri buvo su šakom, tik likusi toji, kuri buvo apgenėta ir palikta gandrui vieta perėtis. (Mūsų kaimiečiai sakydavo: starko lizdas). Bet ir toji tuopa jau baigia savo amžių, nes vaikai išdegino skylę joje ir bet kada gali nugriūti nuo didesnio vėjo pūstelėjimo. Rugiai atrodė, per pus mažesni. Seniau, eidamas per rugius takeliu, negalėdavai matyti žmogaus, o dabar einant per rugius matosi visas kaimas.

Birželio 13 d. ir 14-tą dvi dienas praleidau savo kaime. Norėjau padėti dirbti lauke kai kuriem, bet tik iš noro ne iš prievartos. Sumaniau išeiti pažuvauti su tinkleliu, bet kažin kodėl baimė ėmė bristi tomis brastomis kur mažas būdamas braidydavau. Vakaraus ateidavo Elenutė Adašiūnaitė, viena iš gražiausių 4 sesučių, kuri draugaudavo su mano brolio mergaitėmis. Aš joms daug papasakodavau apie Ameriką ir jos tuo būdavo užinteresuotos klausytis. Keista būdavo, kad Elenutė taip nekultūriškai sėdėdavo, kaip vyras, sunėrusi rankas ir pasirėmusi ant kelių...

Birželio 15 d. Buvo labai graži ir šilta diena. Nusivedžiau savo arkliuką išmaudyti Zupkinėje (Valkoje duobė išsukta buvo pavadinta Zupkinė nuo to laiko, kaip rado prigėrusį Zupką). Kai tą arklį nupirkau, tai nustaciau, kad jis labai nuvartytas nuo kojų. Mat, jo savininkas su juo veždavo sienojus iš Okainių į Kėdainius ir į Kauną, jį jauną suvargino sunkus darbas. Jis buvo laimingas, kad pateko į mano rankas, ir Griniūnų balos jam daug pagelbėjo atsigriebti. Išmaudęs Valkoje, kai paleidau, tai kad ėmė lakstyti per arimus net pasagas nudraskė. Jis pasidarė linksmas, pilnas, tik ne spartus. Aš ir nenorėjau kad jis būtų greitas: turėjau pakankamai laiko ir pamažu nuvažiuoti, kur reikėdavo. Kai jis atsigavo, jau nebesileisdavo pagaunamas, kai reikėdavo. Jį sugadino mano brolio vaikas Zigmukas. Kai jį sugaudavo, tai mušdavo pančiu per galvą, o arklį reikia mylėti ir gražiai su juo elgtis. Aš jam parodžiau, kaip prie arklio prieiti ir išpėjau jį, kad arklio nemuštu.

Kai reikėdavo jį pagauti, aš prieidavau prie jo iš lengvo, jį paglostydavau ir tik tada užmaudavau jam kamanas. Važiuodamas vienas, aš su juo pasikalbėdavau. Būdavo, kai noriu, kad jis pabėgtų kiek greičiau, tai sakydavau: Pasiskubink truputį! Tu žinai kad, aš negaliu naudoti botago savo draugui. Tu pats turi susiprasti... Kartą jis man iškarto išdaigą. Kelias buvo smėlėtas, ir man pagailo jo, kad jis taip sunkiai vežą. Aš išlipau iš ratų ir ėjau šalia, bet arklys žingsniavo greičiau ir mane paliko. Kai aš norėjau pagreitinti žingsnius ir jį pasivyti, tai jis pradėjo dar greičiau bėgti. Turėjau šaukti prieš mane važiuojančiam kaimiečiui, kad sulaikytų arklį. Kai prisivijau ir įsėdau į vežėčias, tuokart aš jam pasakiau, kad daugiau aš tau netikėsiu, kad tu pavargai mane veždamas...

Birželio 16 d. Sekmadienis. Krekenavoje buvo šv. Antano atlaidai. Brolio duktė Antosė kviečia mane važiuoti į atlaidus. Tiesa, man reikėjo nuvažiuoti į Krekenavą užsiregistruoti policijoje pasą, bet ar gi tai padarysi šventadienį? Be to ji man jau buvo įsipykusi. Man atrodė, kad jie per daug nori mane išnaudoti. Kito brolio vaikai man daug labiau patiko. Todėl užuot važiuojęs į Krekenavą, išvažiavau į Papiškius pas kito brolio sūnų Albina, kuris, kaip sakiau, ten dirbo žemę iš pusės. Albino žmona Varutė pakalbino mane važiuoti pas jos tėvus į Mikališkį, netoli Upytės. Jos tėvas Petkevičius seniau buvo didelio dvaro ūkvedys. Jis turėjo du sūnus ir 4 dukteris. Nuvažiavę į Mikališkį, teradome tik vieną tėvą namie. Kiti buvo išvažiavę į Upytę. Petkevičius tuojau nuvažiavo į Upytę ir parsivežė savo dvi dar netekėjusias dukras, taip pat nepamiršo gauti ir pusbutelį. Pasilinksminę ir pasikalbėję, nutarėme važiuoti į Rojūnus, kur buvo nuėjusi senoji Petkevičienė pas savo jau-

niausią dukterį, ištekėjusią už turtingo ūkininko Rutkausko. Jis buvo buvęs Amerikoje, Chicagoje ir parsivežęs pinigų nusipirko Rojūnų dvarelį. Petkevičius nebuvo turtingas, tik nuomojo dvarelį Mikališkyje nuo tų pačių ponų, pas kuriuos jis buvęs ūkvedžiu. Bet jo jauniausia duktė tarnavusi pas Rutkauską ir juodu susimylėjo ir susituokė. Rojūnuose tik radome senąją Petkevičienę, kuri dabojo jų mažą dukrelę. Jų žentas su žmona buvo išvažiavę į svečius. Ten sužinojome, kad po šv. Antano atlaidų netolima bus gegužinė. Mes nutarėme važiuoti visi ten. Bevažiudami sutikom ir Rutkauskus grįžtant, tuokart visi nuėjome į gegužinę. Nors ten neradau pažįstamų, bet buvo įdomu stebėti ir pasigėrėti, lietuviškais papročiais ir jaunimo gražiu sutarimu. Pirmu kartą Lietuvoje pamačiau šokant ratelį ir išgirdau gražių ir sveikų lietuviškų balsų ir gražių dainų. Vakara praleidome — gana linksmi ir aš grįžau pas Rutkauskus nakvoti.

Birželio 17 d. Pirmadienis. Mano arkliukas buvo paliktas pas Petkevičių Mikališkyje. Grįžęs pas juos iš Rojūnų, pasikinkiau arkliuką ir išvažiavau į Krekenavą patikrinti pasą. Pakeliui pasivijau vieną moterį ir pakalbines ją ėmiau klausinėti, kur bus Petriškių kaimas. Man ten buvo reikalas sustoti. Ji pasisakė taip pat einanti į Krekenavą ir aš pasiūliau ją pavežėti. Išsikalbėjus paaiškėjo, kad ji einanti į tą pačią vietą koku ten reikalu. Ji pasisakė taip pat buvusi Amerikoje Philadelphiajoje ir grįžusi iš Amerikos jau 10 metų ir dabar gyvenanti Sultiškių kaime. Nuvykus į Krekenavą, ji man parodė, kur palikti arklį ir nutarėme atlikus reikalą su policija susitikti vėl. Aš atlikau paso patikrinimo reikalą, ir netrukus sugrįžo ir ji. Važiuojant iš Krekenavos, ji man parodė kur sukasi kelias į Petriškius. Ji mane kvietė užėti kada nors pas juos, bet man jos nebeteško susitikti. Iš pasikalbėjimo su ja atsimenu, kad ji nelabai buvo patenkinta savo gyvenimu Lietuvoje...

Važiavau į Petriškius pasimatyti su Paleliūnais. Ona žukytė, kuri gyveno Amerikoje, prašė atlankyti jos seserį, kuri ištekėjusi už Paleliūno Petriškių kaime. Paleliūnienė būdama mergina dainavusi Ramygalos chore, bet aš jos neprisimenu. Su Paleliūnu buvome susipažinę Amerikoje. Jis grįžęs į Lietuvą nusipirko ūkį Petriškiuose. Jis labai pavyzdingai gyveno Lietuvoje ir gerai tvarkė ūkį. Jo žmona taip pat buvo gera šeiminkė ir netingėdavo apžiūrėti ir apravėti daržą, kur viskas gerai augdavo. Kai kas jiems ir pavydėdavo, kad jiems viskas gerai sekasi. Pas Paleliūną neteko ilgai būti, kadangi darbo diena, tai tik trumpai pasikalbėjome — pasivašinėjome jų klėtyje ir nutarėme antru kartu pasimatyti. Apie 4 val. jau važiuavau į Griniūnus. Važiuojant nuo Krekenavos į Ramygalą, reikėdavo važiuoti per miškus. Per mišką važiuojant buvo tamsu. Labai gražus pušynas, tik kelias kiek smėliuotas. Mano arkliukas nors ir palengva eidamas, bet apkaito. Privažiavus jau Ramygalos parapiją ir važiuojant per Jadikonių kaimą, nutariau nesiekti Ramygalos ir kad atkirsti kiek kelio, nutariau važiuoti per Juškaičių kaimą. Bet prisiminiau, kad tuo keliu jie važiuodavo tik šienaudami ir tiltelis visuomet būdavo suiręs. Vis dėlto važiuavau ir radau taip, kaip tikėjaisi. Kelias buvo prastas, užžėlęs žole, vos buvo galima rasti kelio žymę. Privažiavus prie tiltelio, mano arkliukas pažiūrėjo, kad tiltelis labai blogai atrodo. Bet kiek pagalvojęs, kad šoko per jį! — Aš vos neišsiverčiau iš ratukų...

Atvažiavęs į Juškaičius sumaniau užėti pas Kuodžius. Pas juos man teko siūti ir šiaip labai daug atsiminimų turėjau iš jų šeimos. Kuodžiai turėjo tris dukteris ir du sūnus. Man ten siuvant vaikai abu dar ėjo mokyklon. Jie turėjo samdinį Tamošių, kuris buvo labai geras darbininkas. Kartą mes jau buvome po vakarienės, o Tamošius grįžo sutemus su vežimu šieno ir neišskrovęs atėjo į grįčia. Jis buvo labai pavargęs ir nuaudamas kojas, vieną koją nuavęs užsnūdo. Vyresnysis vaikas, paėmęs purviną jo naginę ir traukia jam pagal burną ir užkliudo nosį. Tamošius kiek pasijudina, lyg gindamasis muses ir vėl miega. Vaikui iš to didelis juokas. Bet aš supratau tai kitaip. Jis dirbo tam vaikui, kuris išsimokslins ir nedirbs tokio sunkaus darbo: jis bus kunigas...

(Tęsinys 2-me pusl.)

S
I
A
U
R
U
O
J
U

T
A
K
E
L
I
U

Kuodžio trys dukterys, man ten siuvant, jau buvo subrendusios ir galėjo tekėti, tik jaunikiai nelabai prie jų kibo, nes nebuvo gražios, išskyrus viduriniąją Salomėją, kuri buvo gana patraukli mergina. Siūdamas pas juos, aš truputį pafliртуodavau su jais, bet tik iš tolo, nes ji ieškojo vyro bent šu pusė dubos. Manęs ji tik prašydavo kad aš jai prirodyčiau vaikina, su kuriuo ji galėtų draugauti...

Užėjus man į jų kiemą, Salomėja tuoju mane pažino ir šūktelėjo: "Štai, Dievas atnešė man jaunikį į namus". Salomėja pasikvietė mane į vidų, pavaišino, pasisakė kad jos brolis kunigas ir papasakojo apie visą savo šeimą, kas įvyko laike 25 metų. Bet vis klausinėjo, ar aš vedęs?... Tuo kart prisiminiau, kad kalėdojant pas juos, jie nenorėjo manęs sodinti prie stalo kartu su kunigu (Tas buvo jau minėta) ir nenorėjo draugauti su paprastu kriaučiuku, tai dabar jau jūsų šeimoje netinkamas būčiau kad būčiau ir nevedęs...

Važiuodamas iš Juškaičių, važiavau pro Lingerio dvarelį, kurio savininkas tuo laiku buvo Jonas Račiūnas. Savo laiku mes buvome Brostvininkų brolijoje ir buvome pažįstami, bet buvo vėlu sustoti. Vėliau sužinojau, kad Račiūnas prieš metus buvo jau miręs. Tame dvarelyje aš žengiau pirmuosius žingsnius į sceną: Čia mes 1905—1906 metais suvaidinome keletą veikaliukų... Važiuojant nakties laiku į Griniūnus, buvo tamsu ir nyku. Arkliui duodi valią, kad jis pats susirastų kelią. Tą nykumą dar padidina kalbos apie tai, kad plėšikai dažnai pastoja kelia amerikonomams. Aš tačiau negaliu skųstis: būnant Lietuvoje niekas manęs neapipilė — nei mieste nei kaime, niekas man keliu nepastojė. Grįžęs namo, dar turėjau nuvesti arklį į Užukapinę, kur buvo nuo namų maždaug už kilometrą. Ėjau į namus tamsioje, spardydamas akmenis nuo kelio ir dar basomis kojomis...

Birželio 20 d. Anksti rytą išvažiavau į Panevėžį, iš ten rengiausi važiuoti į Kauną. Panevėžyje pirmiausiai užėjau pas Joną Dikinį, kuris, kaip minėjau, buvo tuo laiku antras Panevėžio notaras. Kadangi jis turėjo darbo savo įstaigoje, tai turėjome susitikti 2 val. Sutartu laiku užėjau pas jį į namus ir radau ten apskrities viršininką Stasiūną, kuris savo automobiliu nuvežė mus į Lietuvių klubą. (Nami Dikinis negalėjo priimti svečių, kadangi jo žmona vasarojo Palangoje). Lietuvių klube mes gavome atskirą kambarį, kur galėjome laisvai pasikalbėti ir papietauti. Mums bevalgant į kambarį įsibrovė pulk. Anrešiūnas. Jis jau buvo gerokai kaukstelėjęs, o dar neatsisakė išgerti ir su mumis. Jis man tuomet papoFINO savo istoriją: "Ar atsimeni laikus, kai dar buvai siuvėju Lietuvoje — ar teko tau tada sėdėti prie vieno stalo kad ir su urėdninku?... O dabar sėdi su pulkininku! Pažiūrėk, kiek aš turiu medalių, garbės ženklų!" — parodė jis savo krūtinę. — "Ar manai, kad aš juos veltui gavau? — Pažiūrėk, kaip aš moku šaudyti!" Jis išsiėmė brauningą ir sukina rankoje. Dikinis išbėgo iš kambario, o aš žiūriu, kas bus toliau. Jis pradėjo šaudyti ant lango stovintį vazoną. Jis pataikė į patį vazono vidurį. Antru šūviu pataikė tik pusę colio žemiau, ir vazono apačia atsiskyrė. Tik kai jis baigė šaudyti, aš paračiau, kad moteris džiauja baltinius kieme... Pagaliau į kambarį įėjo kitas vyras ir paprašė pulkininko nekelti triukšmo ir kvietė grįžti pas merginą, kurią jis buvo palikęs kitame kambarielyje...

Po pietų atsisveikinau su Dikiniu ir nuėjau maudytis į Nevėžį. Turėjau daug laiko, nes traukinys į Kauną eis nakčia 2 val. ryto. Eidamas Nevėžio krantu, nustebau, kad vyrai ir mergaitės maudosi nuogi, tik kiek atokiau nuo vieni kitų. Mėčiau, kaip vienas berniukas plaukė artyn mergaičių, policininkas jį sulaikė ir liepė grįžti į savo rajoną.

Aš turėjau su savimi žiūronus ir, įlindęs į krūmus, žiūrėjau, kaip atrodo mergaitės. Tuo tarpu viena mergina, praeidama pro mane pastebėjo man lenkiškai: "Ci tak pienkno pačic do divčyny," Kad nebūtų gražu tai nežiūrėčiau, atšoviau jai. Grįžtant į miestą, kita pusė Nevėžio eidamos mergaitės šaukia: "Ei, berniuk! Eik šen į tą pusę." Suradęs seklesnę vietą perbridau pas jas ir pamačiau tas pačias mergaites, į kurias žiūrėjau per žiūronus. Dabar jos jau nebeatrodė tokios gražios. Bet be abejonės, kad jos ir apsiriko pamačiusios mane, kad berniukas ir nebekoks... Grįžęs į miestą, dar turėjau užėiti pas Dikinį pasiimti daiktus ir išvažiavau nakties laiku į Kauną. Kitą dieną jau buvau Kaune.

12. KAUNE

Birželio 21 d. iš stoties taksiu nuvažiavau į Aukštąją Panemunę pas Jurgį Kiaunę: Kiaunienei turėjau įteikti dovaną nuo tetos iš Amerikos. Po pusryčių ponia Kiaunienė nuvedė mane prie Nemuno ir nurodė vietą,

kur maudosi vyrai, bet čia jau nebuvo toks malonus vaizdas, kaip kad Nevėžyje. Kiaunė buvo įstaigoje, tad turėjome jo laukti pietum. Dieną užbaigiau pas Kiaunes.

Birželio 22 d. rytą su Kiaune nuvažiavome į Kauną. Čia susitikau jau daug amerikiečių. Jie visi buvo linksmi ir jau apsipratę Lietuvoje. Užėjau pas savo seną pažįstamą Joną Liūtą, kuris dirbo Amerikos Valstybių linijos agentūroje. Jis nusivedė mane pietų į "Laisvės" restoraną. Jis pavaišino mane konijaku ir "rolmapsais". Buvau susitaręs susitikti Emiliją Gregorienę iš Baltimorės. Ji su savo pusbroliu kun. Bendoku buvo apsistojus pas šančių vikarą kun. N. Ten ta proga susitikau šančių kleboną kun. Lumbį, kuris po mano išvažiavimo į Ameriką buvo atkeltas į Ramygalą ir ten išbuvo per septynerius metus. Jis labai gerai žinojo Griniūnus ir pažinojo mano brolių Mykolą. Jis man skundėsi, kad žmonės jį apšaukę rusų pataikūnu. Jis man sakė: "Žinai, kaip yra Lietuvoje: jei tik kas atsitinka, žmonės tuojuos bėga pas kunigą rodos klaustis. Aš noriu, kad žmonės sugyventų gražiai ir nesijaustų priešais, nors su tais, kurie čia nuo senos gyvena. Gal pažinotai šacki prie Rimeisų? Jo visą šeimą išžudė todėl, kad jis buvo rusas... Meiliūnas kartą sugavo kelis vyrus, kurie agitavo už raudoną tvarką, jis juos sumušė ir bėgo pranešti policijai. Jis juos buvo užrakinęs klojime, bet sugrįžęs nerado. Nežinia, kokių būdu jie pabėgo. Bet keršydamis Meiliūnui jie padegė jo tvartus ir tuo laiku sudegė ir tavo brolio Mykolo pirkelė. Aš jam pagelbėjau, paragindamas ūkininkus sušelpiti medžiaga, kad jis galėtų atsibudavoti pirkelę". Mums besikalbant atėjo moteris ir prašo kleboną ateiti pas ligonį. Jis jai atsakė, kad tuojuos pasiųs vikarą. Bet moteris sako: "Mano vaikas turėjo pirmą išpažintį pas jus ir jis prašo, kad jūs ateitumėt. Jis prižadėjo. Moteris paėjusi sugrįžo ir davė kunigui pastabą: "Tėveli, nepamiršk pasiimti sakramentus". — Kunigas pyktelėjęs pasakė: "Atstok!" Jam buvo gėda, kad ji tokia nesupranta lyva...

Birželio 23 d. Sekmadienis. Anksti rytą išvažiavome į miestą, kur pagal programą turėjo įvykti šaulių šventė. Iškilnių pradžia buvo šaulių salėje. Čia nusipirkome biletus į vaidinimą atvirame ore "Misterija". Mums paskirtas vadovas nuvedė į Vileišio aikštę ir davė Amerikos ekskursantams suolus. Ten buvo išsirikiavę keli tūkstančiai šaulių iš visų Lietuvos vietovių. Taip pat paradavo lietuvaitės šaulės būriais ir kiekvienas būrys turėjo vėliavą su užrašu, iš kurios vietos jis yra. Aikštės viduryje buvo pastatytas altorius, prie kurio kun. Tumas laikė pamaldas. Paskui jis pasakė atitinkamą pamokslą per "garsiakalbį". Prezidentas Antanas Smetona važiavo aplink aikštę ir pravažiuodamas sveikinosi su šauliais, sušukdamas: "Sveiki!" O šauliai ir šaulės jam atsakydavo: "Sveiks tamsta!" Po iškilnių vėl grįžome į miestą. Grįžau su Emilija Gregorienne vėl į šančius, kur buvo apsistojęs jos pusbrolis. Ten mes turėjome linksmą pasikalbėjimą iki pavakario ir nutarėme eiti į "Misteriją" pėsti. Ėjome 4: du kunigai ir mudu su Gregorienne. Kadangi buvo dar daug laiko, nutarėme užėiti kur alaus išgerti. Aš juos pavadinau į vieną vietą, ir jie sutiko. Kai įėjome, pasirodė, kad kunigams buvo nepatogi vieta, nes buvo kabareto užėiga. Nežinia, kodėl jie manęs klausė, juk aš Lietuvoje buvau "grinorius"...

Nuėjome į "Misteriją" pavėlavę. Visos vietos buvo užimtose. Turėjome klūpėti priekyje, kad netrukdyti žiūrovams iki surado mums vietas. Vaidinimas užsibaigė 12 val. nakties.

Kaune tuo laiku po 12 nevalia buvo vaikščioti nakčia be tam tikro leidimo. Po vaidinimo išsiskirstėme, kas sau. Aš grįžau į Aukštąją Panemunę pas Kiaunę nakvoti. Grįžau pėsčias. Priėjęs prie šančių tiltelio, pamačiau du kareivių sėdinčius. Aš maniau, kad jie mane sulaikys. Bet aš drąsą paėmęs nužygiavau su lazdele ir jie man nieko nesakė. Grįžęs 2 val. vos prikeliau Kiaunes, kad įeičiau į vidų.

Birželio 24 d. Pirmadienis. Iš ryto buvo lietinga diena. Nuėjau į miestą pasidairyti ir nupirkti kai kam dovanų, kuriems buvau prižadėjęs. Tą dieną buvo šv. Jono šventė. 4 val. po pietų buvo šaulių šventės pabaiga: šaulių sportininkų ir tautiško choro pasirodymas. Tą dieną kažin kaip pražiopsojau mieste. Tik girdėjau, kad dainavo 500 choristų ir labai gražiai dainavo. Dirigentu buvęs Vaičiūnas... Tą naktį pasilikau mieste ir nakvojau "Europos" viešbutyje, nes kitą dieną rengiausi važiuoti į Zapyškį pas Barišiūnus. Jiems turėjau nuvežti dovanas nuo brolių, gyvenančių Amerikoje.

(Bus daugiau)

Kitą sekmadienį NAUJIENŲ VAKARAS. Detroito artistai suvaidins komediją "Pirmas skambutis" Vakaras įvyks Šaulių Salėje, 2337 So. Kedzie Ave.

SI AU RU O J U T A K E L I U

Skiedros

Demokratai tiki, kad republikonai nemoka krašto valdyti; republikonai tiki, kad demokratai nemoka krašto valdyti; piliečiai tiki, kad nei vieni, nei kiti nemeluoja.

* * *

Daug gerų lietuvių ilgiau ir sveikesni gyventų, jei prasila-

Nors mūsų proseneliai sakydavo, nekask kitam duobės, nes pats įkrisi, kai kada, tiems kitiems pabosta laukti iki įkrisime.

* * *

Senas draugas malonus, bet vyrams, paprastai, malonesnė jauna moteris.

* * *

Anglijoje manoma, kad Amerikos valstybės sekretorius Dulles dėl Sueco kanalo padarė "dulę".

Kirvukas

Vietos dirbtuvėms mums reikalingi keli

I N Ž I N I E R I A I

Specialistai motorų statyboje (iki 1,200 arklio jėgų) ir šaltakalvystėje; prižiūrėtojai ir dalių gamintojai, gamybos kontroliuotojai ir bendros mašinų statybos darbininkai. Prie aplikacijos reikia pridėti kolegijos arba amatų mokyklos pažymėjimą ir paliūdijimą apie paskutinių vienerių arba dviejų metų užsiėmimą šioje srityje. Be to, priimame

TECHNIKUS STATYTOJUS

turinčius liūdijimus ir neturinčius. Kiekvienoje darbo srityje yra gera proga žengti pirmyn, jei norėtumėte apsigyventi maloniame Upper Peninsula miestelyje, esančiame puikiausioje medžių ir ežerų srityje.

Rašykite arba telefonuokite:

Mr. Hans-Dieter, Winzer, Chief Engineer

C/o Prescott Co., Menominee, Michigan

Tel.: UN 3-2611, po darbo valandų: Marinette, Wis. Tel.: RE 2-2569

THE G-E VACUUM CLEANER
you never have to lift!

NOW AT A NEW

LOW PRICE

\$69⁹⁵

with
a complete
set of
attachments

1956 "Roll-Easy"
VACUUM
CLEANER

- Giant 12" wheels
- Powerful G-E motor
- Extra-large "Throw-Away" bag
- Quiet—no static
- Color-styled in turquoise and copper

Come in for a

FREE

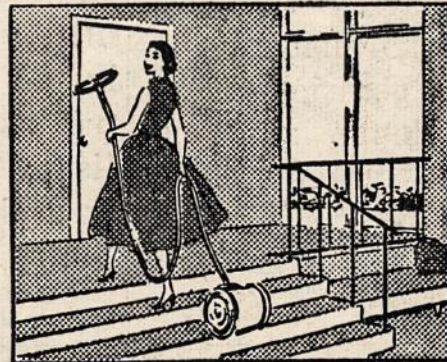
DEMONSTRATION!

EASY TERMS AVAILABLE!

1. Handy 2-in-1 rug and floor tool
2. Dusting tool
3. Upholstery tool
4. Crevice tool
5. Aluminum wands
6. Flexible hose

ROLLS ANYWHERE
EASILY — EVEN UP
AND DOWN STAIRS!

ILLINOIS FURNITURE
and RADIO CO.

1570 N. MILWAUKEE AVE.

HUMBOLDT 6-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Mickevičius ir Brazdžionis

Pirmusyk (Kanadoje, Montreale, 1954 m.) išgirsta, paties autoriaus padėklamuota, Bernardo Brazdžionio poema "Vaidila Valiūnas" paliko senam Amerikos lietuviui liūdną ispūdį, nes kilo nuožvalga, čia literatūros vardu teikiama koks tai falsifikatas. Ispūdis neišdilsta ir poemą pasiskaičius "Lietuvių Dienos" žurnale (birž., 1956 m.).

Poetas, sakoma, skambia kalba pareiškias nepareiškiamą, arba įkvėptas skelbti, ką neįkvėptieji pirmu žvilgsniu nepastebi. Viena Puškino poema gražiai papasakoja apie geras poeto akis ir beširdžios minios aklumą.

Mūsų tauta pergyvena laikotarpį, panašų poeto Mickevičiaus išgyventajam. Ir tada slėgė tautą kieta, svetima ranka. Mickevičius pripažintas poetas. Kaip jis poetiškai įvykiams atsiliepė?

Poemoje "Konradas Valerodas" jis sukūrė (apdūmęs rusų cenzoriams akis) įsivaizdavimą, kaip silpnam kovoti stiprų. Mickevičius Konradą nukeldino į kryžiuokų ordiną, kur pasidaro viršininku ir pagrauzia ordino galybę iš vidaus — išveda jį į pražūtingą mūšį.

Dideliu poetu skelbiamas Brazdžionis "Vaidila Valiūnu" sakosi siekęs "sukaupti ir iš-

reikšti gyvos ir kovojančios rezistencijos simbolį".

Pasižiūrėkime. Vaidila Valiūnas "kaip obelis balta, buvo baltas su balto klevo kanklėmis prie širdies". Tačiau, jis netaip svarbus kiek kanklės, kurioms liepiama "dainuoti" devynių aibių dalykai:

1) Kaip žemėje gyvenimas žydi; 2) kaip krinta kovoje milžinai; 3) kaip pasaulyje paklydusios sielos anapus gyvenimo gyvens amžinai; 4) amžiną kalnynų sniegą; 5) kaip kaunas centaurai (centauras — pusiau vyras, pusiau arklys); 6) kaip miega sraigė ant uolos; 7) vergijoje — prisikėlimą; 8) budeliams prakeikimą; 9) palaimą motinoms ir dukterims; 10) kankinių ir šventųjų žaizdas; 11) žvėries triumfą; 12) žmogaus nuodėmes; 13) kančios ir mirties aleliuą; ir 14) Dievo dienas.

Šita, "vilsoniška" 14-kos posmų programa, aišku, per didelė, kad ir balto klevo, bet, visgi, negyvos kanklės. Ją gal įvaliotų šekspyras, nes ir mūsų Maironis tiek plačiai nesimojo. Todėl Valiūnas jos nė nepajudina, bet dainuoja:

1) Vaidila Valiūnas guodžia nužudytą partizano motiną (liepia jai melstis); 2) Vaidila Valiūnas prie teismo stalo (bolševikų teismas paskelbia jį "pamišėliu" ir išmeta pro duris); 3) Vaidila ir pavasario artojas (prašo arimų neugdyti usnių, o "basas ir vienplaukis" artojas tik "klaupiasi ir meldžiasi"); 4) Vaidila Valiūnas bedievių klubo susirinkime (girtas politrukas pareiškia, jie Dievui padarę "hara-kiri", bet Vaidila sušunka, kad "Dievas gyvas"); 5) Vaidila Valiūnas kalba žemei ir pie-menėliams (sako, kad Lietuvą siaučia baisi naktis, kuri ir pasaulį apsiaus, jei kas nors jos nesustabdys); 6) Vaidila Valiūnas sutinka partizanų seserį (jis jai palinki motiniškos meilės rankų ir kad niekad nesukluptų); 7) Vaidila valstiečių mitinge (jis prašo minios nekasti kapo motinai tėvynei, enkavedistai jį apipuola ir iš miesto išvaro; poemoje neaišku, ar enkavedistas, ar kas iš minios sušunka: "pamišęs jis"); 8) Vaidila Valiūnas palydi kolonas savanoriškiems Sibiro darbams (sako "ne i-

LAUMĖS KALBINA JAUNIKAIČIUS

—O kas tu tokia?

—Laumė!

—Laumė?—nustebęs kartoja vaikas.

—Taip! Geroji laumė.

Bernaitis sumišęs: pirmą syk mato laumę. Mėnulis šviečia stačiai jai į veidą. Ji jauna ir graži, kaip ne vienoj pasakoj. Ji meiliai žiūri, švelniai šypsosi, nes vaikas dailus ir jai patinka, kad drąsus. O šis visai sužavėtas. Jos šypsniai, kaip šiltos marių putos glosto širdį. Jis visai užsimiršęs. Žiūrėtų taip ir svaigtų be galo...

Juozo Švaisto nuotykių knyga PETRAS ŠIRVOKAS nukels jus į pasaulį, kur dar tebėra užburto pily, seni karaliai, nuostabios karalaitės, gerosios laumės ir velniai. Šią įdomią knygą dar galima įsigyti Naujųjų Administracijoje, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Jos kaina — tiktai \$2.00. (Sk.) (Tęsinys 5 psl.)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

106 W. 7th Ave., Gary, Indiana. Tel. TU 5-9435

Istaiga atdara kasdien nuo 11:00 iki 7:00 p. m.

2130 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. FR 6-0433

Istaiga atdara kasdien nuo 9:30 iki 5:30. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 8:30 p. m.

Foreign Parcel Service — T. Jedrzejak & Co.

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise.

Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu maitu ir pristatymas garantuojamas. REIKALAUKITE KATALOGŲ.

Kiekvienas siunčiamas paketas yra pilnai apdraustas. Svoris ribojamas iki 22 svarų paprastu paštu arba oro paštu. Pristatymo laikas oro paštu — 2-3 savaitės. Paprastu paštu — 2-3 mėn.

Jūsų giminės Lietuvoje gaus siuntinius absoliutiškai be jokių primokėjimų. GALIMA SIŪSTI IR PASTU.

Nereikia tartis dėl atvykimo. SEKMADIENIAIS UŽDARYTA

MŪSŲ 10-JI METAI — TŪKSTANČIAI PATENKINTŲ KLIENTŲ

EXPRESS GIFT PARCELS

Greičiausias patarnavimas į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus kraštus. Mes garantuojame, kad visi siuntiniai išsiunčiami 4 dienų bėgyje. Irodymas: Mes jums prisiunčiame pašto antspauduotą kvitą. Vaistus siunčiamus oro paštu pristato 8 dienų bėgyje. Visi siuntiniai garantuoti ir apdrausti. MUITAI APMOKAMI ČIA.

Taip pat dovanų siuntiniai be maitų į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją, Vengriją, Jugoslaviją. Žemais maitais siuntiniai į Čekoslovakiją. Reikalaukite mūsų kainoraščių.

Atdara nuo 9—6 val. kasdien, šeštadieniais 10—2.

GRAMERCY SHIPPING CO.

777 LEXINGTON AVE., NEW YORK 21, N. Y. (Tarpe 60 ir 61 gatvės). Telefonai: TE 8-5462 — TE 8-5463

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

EKSPRESU — SIUNTINIAI APDRAUSTI

Maisto produktai. Nauji ir vartoti daiktai.

Medžiagos - audeklai, avalynė ir vaistai. Pigios kainos.

Muitai apmokami čia. Veikia jau 10 metų.

SYLVAN TRADING CO.

200 SECOND AVE., NEW YORK 3, N. Y.

(Tarp 12 ir 13 Streets)

Telefonas: GRamercy 7-5681

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. šešt. nuo 9 iki 4 val. We ship on the License of Globe Travel Service.

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS

SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRASTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMSI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMSI SU JAU APMOKĖTU

MUITU. IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensilvanijos geležkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

314 MARKET ST.

NEWARK, N. J.

Mitchell 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR RUSIJĄ

Didžiausioji firma Amerikos žemyne

J. Kamienski - Janique Trading Co.

Atidarė antrą ofisą Chicagoje

2551 W. 63rd Street, Chicago 29, Ill. Tel.: HE 4-2380

2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill. Tel.: BR 8-6780

Visiška kiekvieno pasiūsto siuntinio garantija. Svorio riba, siunčiant paprastu arba oro paštu, 22 svarai.

Pristatymo laikas — oro paštu — 2-3 savaitės; paprastu paštu — 2-3 mėnesiai.

Jūsų giminės Lietuvoje gaus siuntinius visai nemokamai.

Ofisai atdara: kasdien nuo 12 iki 8 val. vak. siuntiniams į Rusiją.

Baltic Express Co.

200 WEST 72nd STREET, NEW YORK 23, N. Y. TRafalgar 7-6611.

GARANTUOJAMAS PRISTATYMAS

BE ATSKIRO ATLYGINIMO.

KALBAME LIETUVIŠKAI

Siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir visą Sovietų Sąjungą, iš anksto apmokėjus maitą.

Mes ne prižadame,
bet darome

Prašome įsitikinti. Parašykite, mes pasiūsime paruoštų siuntinių katalogus ir informacijas.

GLOBE TRAVEL SERVICE — LICENSE.

(Tiesinys iš 4-to pusl.)

mirtį, broliai, einat", bet su-
kelti ir prisidėti prie šūkio
"mirtis stabams" — enkavedis-
tai čia nieko jam nedaro ir net
pamišėliu nevadina); 10) Vai-
dila Valiūnas sutinka iš prie-
glaudos išvartus senelius (jis
jų tepaklausia: "kur einat?");
11) Vaidila Valiūnas meldžia-
si Kalėdų naktį prie sudegin-
tos bažnyčios griūvėsių (čia,
pliku delnu renka žiežirbas ir
guodžia širdį "amžių pele-
nais"); 12) Valiūnas lanko
milžinkapį (čia stoja veikti jo
kanklės, kurios nežinia kuriais
sumetimais staiga suskamba
"plienų ir valia", turbūt, kad
skambiai poemą užbaigtų šū-
kiu: "Tu kelsies, kenčianti tau-
ta!").

Sunku Valiūno pergyveni-
muose ir darbuose rasti "gy-
vos ir kovojančios rezistenci-
jos simbolį". Nejau, Brazdžio-
nis iš tikrųjų su enkavedistais
mano, kad Lietuvos rezisten-
cija "pamišėlių" darbas? Va-
liūnas visai netoks, koks buvo
Mickevičiaus Konradas, arba
mūsų dienų poetiški Tito, Go-
mulka ir kiti, kurie komuniz-
mo uolą iš vidaus gręžia. Juk
net "Aušros" laikais, pavyz-
džiui, Rusijos Senato kancelia-
rijoje sėdėjo valdininkas A.
Dubinskas, kuris vokuose siun-
tinėdavo draudžiamą spaudą.
Arba tolimoje Ustiužonoje Dr.
Pietaris rašė istorinę apysaką
"Algimantas".

Gaila, kad Valiūnas net kal-

bos atžvilgiu neskambus, o vie-
tomis net stambiai klysta. Pa-
vyzdžiui, pas Brazdžionį girtas
politrukas teigia: "Jūsų dievas
mirė, jam Stalino pirštu padā-
rėm harakiri". Čia žodis "ha-
rakiri", tiesa, atskamba žo-
džiui "mirė", bet neatskamba
tiesai: niekas kitam jokių bū-
dų negali padaryti harakiri, —
pats savižudis turi sau haraki-
ri pasidaryti.

Mes tikime, kad Lietuvoje
yra gyva ir kovojanti rezisten-
cija, kuriai Brazdžionio Valiū-
nas negali būti joks simbolis.
Pagautus tos rezistencijos na-
rius bolševikų teismai ne pa-
mišėliais išvadina ir ne iš mie-
stų mēto, bet sušaudo, palik-
dami jų kūnus miesto aikštėse
kitiems terorizuoti.

Gaila, kad mūsų poetai gy-
vena kažkokiuose pasauliuose,
kur saulėms laikrodžius suki-
nėja, arba apie Orfėjo medžius
tupinėja, bet nepastudijuoja
mūsų klasikų — kad ir lenkų
pasisavintą Mickevičių. Kiek-
viena literatūra turi savą tra-
diciją, kuri susikuria iš lėto,
per metų metus. Ir kiekvienas
su tikru talentu rašytojas, kad
ir randa naują kelią, bet nuo
jo nenutolsta.

Vyt. Širvydas

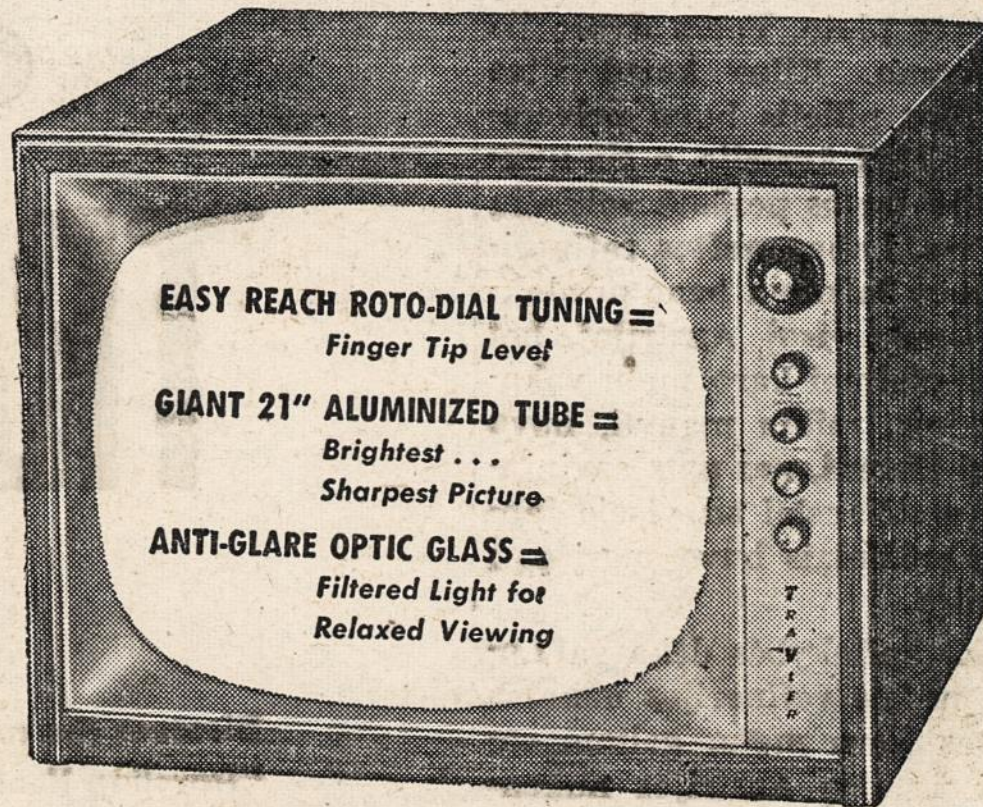
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
A. TVERAS
Laikrodžiai ir Brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2645 WEST 69th STREET
Tel.: REmpublic 7-1941
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

TV SAVAITĖ PAS BUDRIKĄ

Jūs pirksite geresnę Televiziją už žemesnę kainą 1957 metų modelius. Jūs gausite didelę nuolaidą už jūsų seną TV ar radio arba fonografą. Jūs gausite pilną garantiją ant daugelio metų. Pasirinkimas: Philco, Admiral, RCA - Victor, General Electric, Zenith, Travler. Nerokuojam nei jokio procento per 90 dienų. Duodamos brangios dovanos: Auksinis rankinis laikrodėlis, Elektrinis patefonas arba Portable radio dykai su TV pirkinium.

TV Console, Aluminized Tube, 1957 kaip ant paveikslėlio, kitur perkant \$225.00—pas Budriką \$159.50
RCA Portable Television, už \$139.50
17 colių Travler stalinė, už \$ 88.50
21 colių Zenith stalinė, už \$159.50

MAHOGANY VENEER WOOD CABINET

21 colių Admiral Console \$169.50
21 colių General Electric \$169.50
21 colių Philco \$159.50
24 colių Console, už \$129.50
Vaikams Kalėdiniai Fonografai, po \$ 6.00
Hi-Fi Automatiškas Phonographas, groja 10 rekordų ant
sykio visokios rūšies rekordus, reg. kaina \$69.50, už \$ 49.50

(DYKAI 12 REKORDŲ)

Labai gražus aslinis mahogany Patefonas ir Radio AM ir
FM, Automatiškas Hi-Fi. Kitur perkant \$300.00, už \$159.50
Importuotas iš Vokietijos Patefonas ir Radio, visų bangų
Hi-Fi, kitur \$450.00, pas Budriką \$299.50
Importuotas radio visų bangų, kitur \$169.50, už \$ 99.00
Naujos TV kainos nuo \$88.00 iki \$380.00.
Automatic Tuning. Galima sėdinti kėdėje ar lovoje
nustatyti stotis.
SPALVOTA Televizija, 21 colių Console, 1957 \$398.00

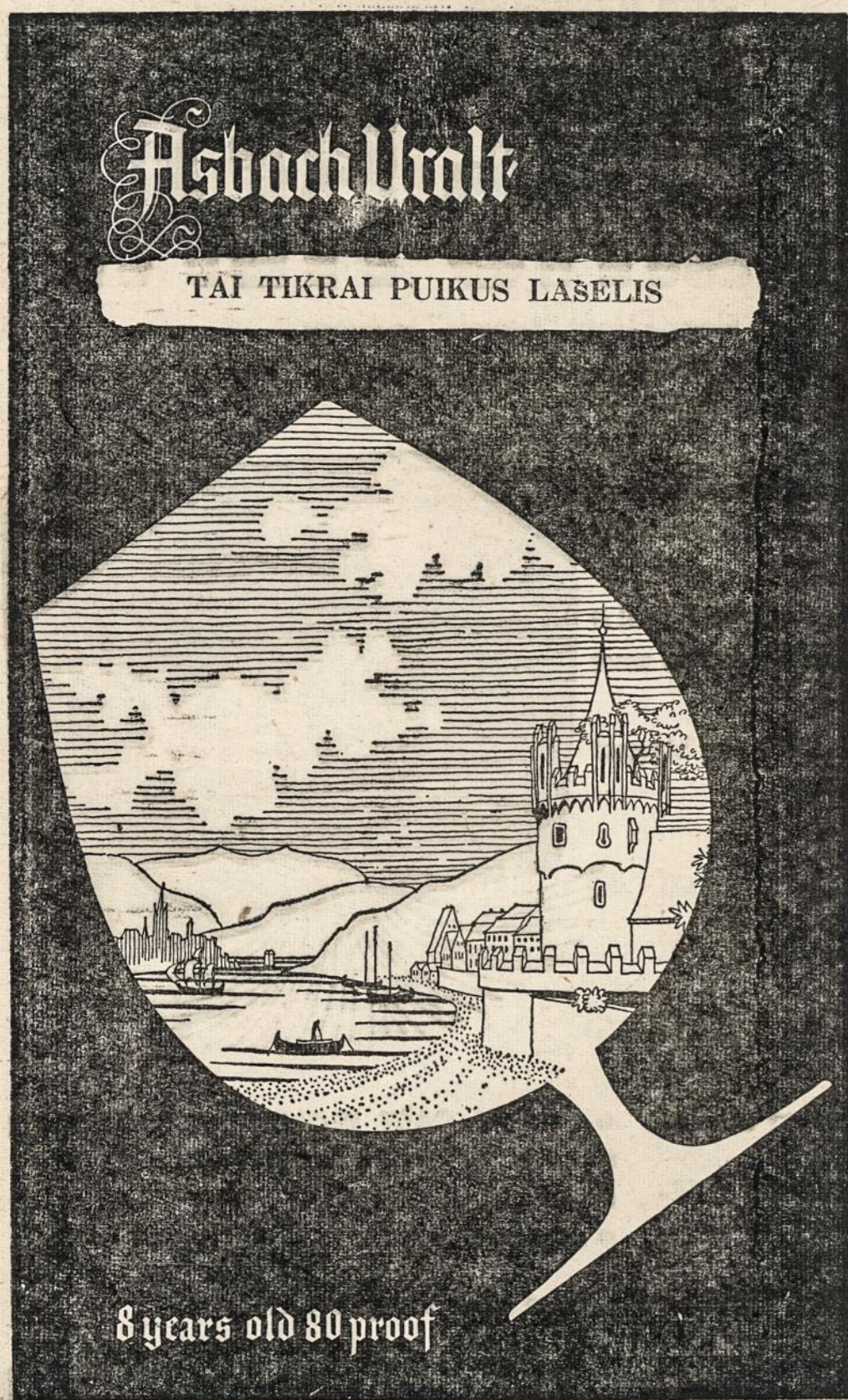
JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted Street
Tel.: CALumet 5-7237

Atdara Nedėliomis 10—5. Pirmadieniais ir Ketvirtadieniais iki 9:30.
Kitomis dienomis nuo 9 ryto iki 6 val. vakaro.

Budriko radio valanda iš WHFC, 1450 kilocycles radio
stoties kas ketvirtadienį nuo 6 iki 7 val. vakaro.

Kas neišgali naujos Televizijos, Budrikas turi
gerų perdirbtų Televizijų po \$38.00.

GERMAN DISTILLERIES, Ltd., New York, N. Y.

1944 m. spalio 7 d.

Viena — Lobau. Šiltas ir saulėtas šeštadienis. Gelsta lapai ir žolė bylojo, kad jau rudens laikas. Tačiau atskirais plotais susispietę spygliuočių ir lapuočių miškai, o tarp jų pievos su prūdais ir upeliukš-čiais savo vasariškojo grožio dar nebuvo nustoję. Šioje vešlia augmenija ir puikia natūralia gamta pasižyminėjoje, rodos, 20 Vienos apylinkėje buvo laikomas gyvulių rezervatas (Tierschutzgebiet). Jis buvo aptvertas vielų tvora, ir čia norintieji patekti pašaliečiai turėdavo pirkti bilietą. Austrijos žydėjimo laikais, iki Pirmojo Pasaulinio karo čia laukinius gyvulius medžiodavo Austro - Vengrijos imperatoriai su palydovais ir pompa.

Dabar tarp tų miškų vienoje didesnėje aikštėje rūko kaminas ir buvo valoma nafta, kuri požeminiais vamzdžiais atkeliaudavo iš Zistersdorfo naftos versmių. Iš šios vietovės netoli tekėjusio Dunojaus pakraščiuose matėsi gelsvo smėlio padengti neaukšti žemės iškylimai. Tuose iškylimuose gulėjo smėlio apkasti — maskuoti nuo lėktuvų didžiuliai skystojo kuro tankai. Lobau naftos rafineriją, dar prieš Austrijos įjungimą į Vokietiją, įsteigė pagal gautą koncesiją vienas Anglijos pilietis-turtuolis, kuris ten pat turėjo nusipirkęs sau dvarą iš dviejų tūkstančių hektarų ploto. Tame dvare jis ir gyveno. Kilus karui šitas Anglijos pilietis buvo priverstas apleisti Austriją, o čia likusius jo turtus perėmė vokiečių reichas. Lobau naftos rafinerija buvo laikoma bene produktiausia visoje Austrijoje, bet jos įrengimai karo metu vakariečiams, reikia manyti, buvo gerai žinomi, nes pats savininkas greičiausiai su visais fabriko brėžiniais buvo sugrįžęs į Angliją.

Šios aplinkybės dėka gal Lobau naftos rafinerijos užimtas plotas karo metu, galima sakyti, iš visų Austrijos nukentėjusių vietovių buvo daugiausia subombarduotas. Pirmas bombardavimas įvyko 1944 m. birželio m., o po to su trumpom pertraukom sekė vis nauji vakariečių puolimai iš oro. Maždaug dviejų ketvirtainių kilometrų plote buvo numesta, kaip tada ten gyvenusieji kalbėjo, apie 10,000 bombų. Duobė ant duobės, vieni bombų krateriai, taip kad nebuvo nei tako, nei saugiau kur kojos padėti. Bet pats rafinerijos centrinis pastatas, kur vyko naftos valymas ir į kurį buvo nukreipti požeminiai naftos vamzdžiai, nė vienos bombos tiksliai nebuvo užgautas. Todėl po kiekvieno bombardavimo, nors daug ką jame ir apgadindavo, bet tuos neesminius sugadinius po savaitės ar kitos vokiečiai pataisydavo ir, žiūrėk, iš fabrikėlio kamino vėl rūks-

ta dūmai. Vadinasi, vėl buvo valoma nafta. Mes ten dirbusieji "auslaenderiai" tarpusavy kalbėdavom: "jau rūksta fabriko dūmai — laukim lėktuvų". Taip ir būdavo: tik pradeda veikti naftos valymo fabrikas — po kelių dienų jau lėktuvai ir bombos, ir vėl apgadintas ir kurį laiką iš gamybos išjungtas fabrikas.

Tame fabrike ir jo rajone paskutiniaisiais karo metais dirbo ir kiek vokiečių. Ten pastatytoose barakuose gyveno apie pora tūkstančių svetimšalių darbininkų: italai, prancūzai, belgai, olandai, jugoslaviai ir kt., taip sakant, Europos tautų babilionas. Liefuvių ten dirbo apie 120 žmonių. Visas darbas koncentravosi daugiausia į bombų padarytų suardymų atstatymą — užkasimas bombų duobių pravažiavimo keliuose, prakirstų naftos požeminių vamzdžių atkasimas bei jų sutaisymas, žemės užverstų arba

išmėtytų medžiagų iškasimas bei sutvarkymas ir t.t.

1944 m. ten gyvenę žmonės buvo taip jautrūs ir išgąsdinti lėktuvų, kad kiti vasaros metu nenakvodavo barakuose, bet eidavo į mišką arba į paupį, kur jie pasirinktose vietose turėjo žemėje išsikasę ir sau pasidaryę nuo lėktuvų skeveldrų dengtas slėptuvėles, ir ten jie nakvodavo. Tokias slėptuvėles turėjo įsitaisę bene didžiuma šios vietos gyventojų, o kai kurie buvo susigrupavę ir bendromis jėgomis iširuose didesnes slėptuves. Beveik kiekvienas čia turėjo visada paruoštą rankinį čemodanėlį su jame tilpusia geresne apranga bei

turėtom maisto atsargom, ir tą čemodanėlį, eidamas gulti, kiekvienas pasidėdavo barake prie savo lovos, kad, paskelbus aliarmą, su savimi į saugesnę vietą galėtų išnešti ir savo brangesnį turtą. Saugesnėmis vietomis buvo laikomi trijų kilometrų atstume nuo fabriko rajono esą miškai, dvarų laukai ir vieno upelio slėnis. Toliau jau prasidėjo tirštai žmonių gyvenamos vietovės.

Kadangi Lobau fabriko rajonas bombardavimo atžvilgiu buvo laikomas labai pavojinga vieta, tai vokiečiai pastebėjus lėktuvų atskridimus čia paskelbdavo anksčiau, negu ki-

(Tęsinys 7-me pusl.)

Mes mokame
Aukštą
Dividendą

MIDLAND
Savings and Loan
Association

PER 40 METU
VISŲ LIETUVIŠKŲ
KOLONIJŲ
SAUGIAUSIA IR
PELNINGIAUSIA
TAUPYMO
BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST ŠALDUKAS Prezidentas

biggest bargain in home heaters today!

Siegler

PATENTED AUTOMATIC
GAS HOME HEATER
with exclusive

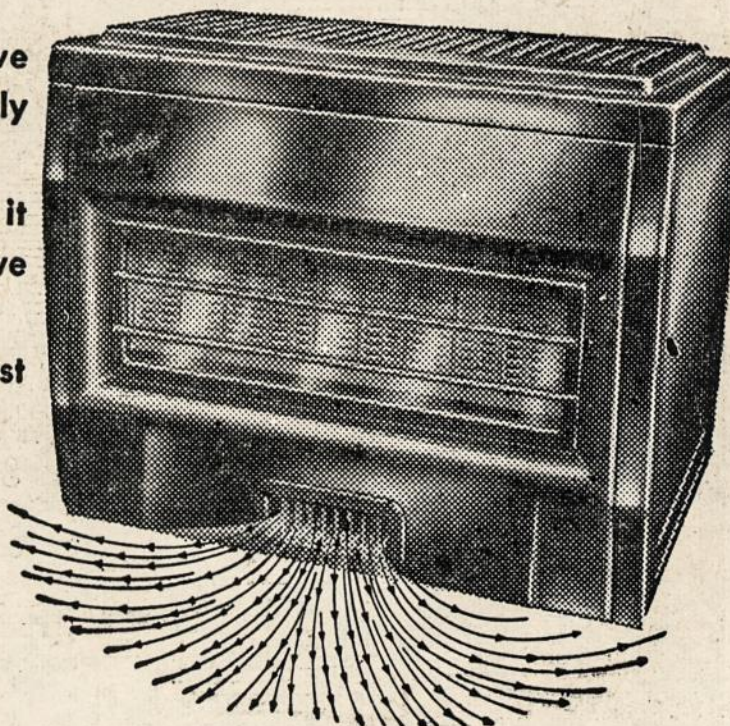
"TRAVELING HEAT"

Enjoy Warm Floors! Heat "travels" to every room without costly furnace pipes or registers to install!

Discover the miracle of Siegler's exclusive "Traveling Heat" and live more comfortably this winter!

A Siegler actually pays for itself with fuel it saves! You get up to twice the heat! You save up to half the fuel!

Come in . . . See Siegler . . . it's the biggest bargain in home heaters today!

ONLY Siegler
GIVES YOU ALL THIS!

- PATENTED HEAT TUBES that use the hottest heat!
- HEAVY CAST IRON CONSTRUCTION!
- PATENTED BUILT IN BLOWER SYSTEM forces heat down to the floor, "travels" it to every room!
- LIFETIME PORCELAIN FINISH!
- HEATS LIKE MAGIC — even with the gas off!
- A.G.A. APPROVED!
- MONEY BACK GUARANTEE!

BAY FURNITURE CO.

8333 COMMERCIAL AVENUE Phones REgent 4-4855

Open Daily to 6:00 P. M., Mon. and Thurs. to 9:00 P. M.

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

tur, ir pirmu atveju ne sirenų kaukimu, bet kūjo mušimu į metalinę plokštę, kas buvo aiškiai girdima visame rajone. Sirenų garsai užbliaudavo vėliau. Todėl visų ausys taip ir būdavo visą laiką nukreiptos į tai, ar tik ne kūjo metalinis garsas. Jei taip, tai visas rajonas akimirkoje pasidarydavo judančiu skruzdėlynu, kur įvairiom kryptim pasipildavo bėgti žmonės, nešdamiesi, kiek kas begalėjo greičiau, vieni kitus pralenkdami arba nuo greitesnių atsilikdami.

Šią spalio 7 d. mes lietuvių grupelė nešiojome ir krovėme į krūvas bombų išmėtytus medžio rąstus. Diena buvo labai graži, o fabrikėlio kaminas jau rūko normaliai. Tarp savęs taip ir kalbamės, ar tik nesulauksime šiandien lėktuvų... Liūdesiu nudažyta rudens nuotaika kreipė mintis ir į tolimąją Lietuvą ir kėlė skaudų klausimą, kas ten dabar darosi? Kalbamės tarpusavyje ir apie tai. Tik staiga skardus metalinės plokštės mušimo garsas! Nei sekundės nieko nepagalvoję, metame drabą ir pasileidžiame bėgti į savo barakus. O ten į rankas čemodanėlį ir — lauk iš fabriko rajono... Aš su kitais nubėgome apie porą kilometrų atstumą į vieno nedidelio upelio slėnį su aukštomis pašlaitėmis, apaugusiomis medžių bei krūmų. Ten tose pašlaitėse daugelis turėjo įsitausę savo slėptuvėles ir per aliarmus jie ten praleisdavo laiką. Girdi, čia nėra jokio karinio objekto ir čia yra saugu.

Susėdom ant upelio slėnio šlaitų, kalbamės, dairomės ir laukiame. Sirenų bliovimai visose pusėse paties didžiojo pavojaus (banguoti garsai) jau senokai buvo praėję, bet visur tylu ir niekur jokių lėktuvų garsų nesigirdėjo. Praeina pusvalandis, ir dar daugiau, bet vis ramu, žmonių veidai jau pradeda linksmėti, o gal taip ir praeis — nusuko kita kryptimi.

Tik staiga prieš mane stovėję jugoslavai nervingai sužiūro ir rankomis ėmė rodyti pietų link. Horizonte pasirodė pirmoji lėktuvų eskadrilė, kuri ne aukštai iškilusi skrido tiesiai link mūsų. Pradėjo veikti vokiečių flakas (priešlėktuvinė artilerija), ir balti dūmų kamuoliukai pasirodė danguje tarp atskrendančių lėktuvų. Gal pradėjo pora minučių laiko ir lėktuvai jau buvo netoli mūsų. Visi čia išsibarsė ir, grupėmis pasidalinę, tuojau spruko į savo slėptuvėles, o aš prisiglaudžiau prie tų jugoslavų, nes savo slėptuvės neturėjau.

Dar akimirka ir jau girdime virš mūsų galvų krintančių bombų kaukimą. Susikaupėme ir baimingai laukiame įvykio, kuris gyvenime laikomas baisiausiu. Viskas susiūbavo ir vienas po kito nuaidėjo skardūs čia pat aplinkui plyšusių

bombų garsai. O po to viskas nutilo, girdėjosi tik lėktuvų motorų urzgimas. Iškišame nosis iš slėptuvėlės — tamsu, nėra kuo kvėpuoti, troškina salietros kvapas... Kas čia yra? Po kokios minutės lengvas vėjelis nupūtė mus supusį dulkių debesį, ir mes kokių trijų žingsnių atstume nuo mūsų slėptuvės pamatėme iškilusį sviežių žemių ratą aplink didžiulę išmuštą duobę. Mes instinktyviai jautėme, kad tai ne viskas, kad čia baisu pasilikti. Jei pirmieji lėktuvai išmetė čia bombas, tai ši vieta, kaip mes jau žinojome iš patyrimo, greičiausiai yra paženklinta kitų sekančių lėktuvų eskadrilės. Mes pasileidome bėgti upelio vaga į rytus. Nenubėgus dviejų šimtų metrų, jau kaukė ore kitos krintančios bombos. Aš įsiveržiau į vieną slėptuvėlę, kurioje, tarp kitų, buvo pasislėpusi viena jauna blondinė prancūzė (ji kantineje parduvinėjo vokiečių karo metu iš žolių gamintą alų). Ji sėdėjo kartu su savo simpatija — jau-

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2555 WEST 47th STREET
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui.
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN. — APDRAUSTA IKI \$10,000
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro; antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 5; trečiadienį uždaryta, o šeštadienį nuo 9 val. iki vidudienio.

SIUNČIAME SIUNTINIUS JŪSŲ GIMINĖMS Į LIETUVĄ

Pr i i m a m e :

VARTOTUS IR NAUJUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ, AUDINIUS IR ODAS BATAMS.

Didelis pasirinkimas medžiagų, batų, skepetaičių, odų mūsų krautuvėse

AMERPOL ENTERPRISES

(CENTRAS)

11601 JOS. CAMPAU AVE., DETROIT 12, MICH.
6618 MICHIGAN AVE. (skyrius) TEL. TO. 8-0298

Imagine owning a
MAYTAG
automatic washer for
as little as \$0.00 a week!

Special **INTRODUCTORY**

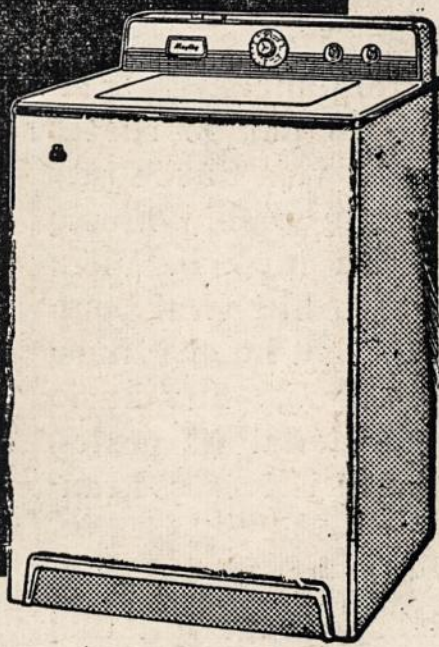
OFFER!

THE ALL-NEW

MAYTAG

"Highlander"

AUTOMATIC WASHER

PRICE \$289⁹⁰ TRADE-IN \$50.00 FOR OLD WASHER

LEO BERMAN HARDWARE and APPLIANCES

1638 W. 63rd Street

(One block West of
Ashland on 63rd St.)

HEmlock 4-6800

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

nu vyru. Aplink jau buvo prasidėjęs pragaras. Galingų 4-rių motorų lėktuvų duzgimas buvo susiliejęs į vieną kurtinantį bildesį, orą drebindo tarp skrendančių lėktuvų sprogstą vokiečių flako syiediniai, žemė siūbavo nuo sprogstančių bombų, viršuje švilpė ir kaukė vis nauji bombų siuntiniai, o čia pat aplinkui ore zvimbė ir visokiais garsais čiauškėjo žemėn krintančios plyšusių flako sviedinių skeveldros.

Mane daugiausia mušė iš lygsvaros šita prancūzų mergaitė. Baimės apimta, ji draskė savo plaukus, šaukė kaip pamišusi, ir ją globojusio simpatijos visos dėtos pastangos ją apramint jos neveikė. Aš iš ten pabėgau ir atsiradau po medžiu, kad tik nuo flako skeveldrų galėčiau apsisaugoti, o dėl kito — tegu sprendžia likimas.

Kai vienos eskadrilės nuskrisdavo ir, atrodė, kad jau sulaukėme atoslūgio, žiūrėk, tuojau atskrisdavo kitos eskadrilės ir vėl pilnas dangus lėktuvų. Ir vėl tik bilda, plyšta, ūžia, švilpia, kaukia, lyg šelsantis tropikinis uraganas, baisus mirties koncertas, iš kurio mes jau buvome pradėję nustoti vilties, kad dar išliksime gyvi.

Tas pragaras tęsėsi 4 valandas: nuo 13 iki 17 valandos. Ir tai atrodė amžinybė, kur nėra ir negalima sulaukti pabaigos.

Viskas aprimo tik penktą valandą. Saulė jau neaukštai stovėjo danguje, kai iki beprotybės visų lauktieji ištisiniai sirenų garsai pagaliau paskelbė, kad pavojaus yra praėjęs. Kai kurie žmonės iš slėptuvių sukilo suprakaitavę, šlapi iš baimės. Kiekvienas džiaugėsi išlikęs gyvas ir dar sveikas. Visi pradėjome judėti "namų" link. Pasirodo, kad mane su tais jugoslavais lydėjo laimė: mes nuo pirmosios dulkių apneštos slėptuvės pabėgome į rytus, o nuo tos vietos į vakarus per šį puolimą krito daugiausia bombų ir ten ilgas paupio ruožas buvo išraustas vien duobe prie duobės. Prie tų duobių kraštų matėsi kruvinai lavonai. Vieni dar kvėpavo, o kiti visai bombų nepaliesiti, bet buvo užmušti oro spaudimo, nuo kurio plyšta kraujo indai (iš nosies, burnos ar ausų išsiveržęs kraujas).

Grižus į barakus, pirmieji klausimai buvo nukreipti tik į tai, ar visi tebesame gyvi ir ko nėra. Pasirodė, kad tą dieną nuo bombų žuvo du lietuviai: iš Kauno rusų tautybės jaunas vyras Matisovas ir jaunas lietuvis Jodelė, kuriam nutraukė koją ir jis mirė ligoninėje. Iš viso tą dieną dėl bombardavimo žuvo 60 įvairių tautybių Lobau gyventojų.

Viena kantinėje dirbusi vokiekaitė buvo bombos į gabalus sudraskyta. Kai kas kalbėjo, kad tai ji nujautusi. Vilniečių slėptuvė, kurioje buvo keliasdešimt lietuvių, išliko sveika tik per plauką, nes sproguosios bombos duobės pakraštis bu-

vo iškilęs nuo jos tik už dviejų žingsnių.

Bombardavimo akciją vykdė amerikiečių lėktuvai, ir tą dieną bombardavo ne tik tą paupį, kur mes slėpėmės, bet ir miškus bei patį fabriko rajoną. Prancūzų belaisvių barakas buvo atskirais lentgaliais išnešiotas į visas puses. Vilniečių barakas sugriautas. Kur aš gyvenau, to barako sienos atplėštos nuo sujungimų ir buvo prasiveržę dideli plyšiai į lauką. Spintos, stalai, lovos buvo po kambarį išmėtyti, išvartioti, visur pilna langų stiklų skeveldrų. (Kalbu siaura prasme — tik kas atsitiko mano gyvenamojo barako artimoje aplinkoje.) Pagaliau nėra nei vandens (sugadintas vandentiekis), nei maisto tą vakarą, o tą dieną visi buvome likę be pietų. Nėra ir šviesos, nes elektros įrengimai taip pat buvo sugadinti.

Vienas didelis skystojo kuro požeminis tankas prie Dunojaus upės pataikiusios bombos buvo pramuštas ir padegtas. Visas dangus buvo užtrauktas tirštų juodų dūmų debesų, ir iš padegtosios vietos į viršų veržėsi didelės raudonos ugnies liepsnos. Juodas ir raudonai nudažytas dangaus vaizdas nakties metu atrodė šiurpus ir klaikus. Kažkas dar paleido gandus, kad Lobau puolimas šią naktį būsias pakartotas. Ir kas galėjo įrodyti, užtikrinti, kad to neįvyks? Išyrgusių nervų žmonės lengvai pasidavė visokioms gąsdinusioms sugestijoms ir tą naktį daug kas laukė naujo puolimo ir nemiegojo.

Taip baigėsi Lobau stovykloje karo metu viena baisi spalio 7 d.

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.).
Duoda prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.

VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

Naujienu Vakaras

Sekmad., lapkričio 11 d.,

SOKOLŲ SALEJE,
2337 So. Kedzie Avenue

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: aksdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus. Ofiso telef.: PROspect 8-3229 Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiksliai antradieniais ir penktadieniais. Trečiadi. ir sekmd. ofisas uždarytas. Rez.: 3241 WEST 66th PLACE Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antradi. nuo 1-5, Trečiadi. ir Šeštadienį tiksliai susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 ki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
Valandos: 2-4 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 2-7 val. p. p.

Rezid. tel.: STEwart 3-4511

Ofiso telef.: YArds 7-1166

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro. Trečiadi. ir šeštadi. uždaryta. Ofiso telefonas: PROspect 6-3838 Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius. 2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val. Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepia, šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons. Vakaraais: pirmad., antradi., ketvirtadi. 6-8:30. Trečiadieniais tik susitarus.

Dr. A. Valis - Labokas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro. Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius

GYDYTOJA IR CHIRURGE
Moterų ir vaikų ligos
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon. 1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEverly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus trečiadienius. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų.

Telef. ofiso: PROspect 6-2240

Rezidencijos: PROspect 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5700 SO. WOOD STREET
(Prieš Southtown ligoninę)
PRIEMIMO VALANDOS:
2-4 kasdien ir 6-8 pirmad. ir penkt. Šeštadienį 2-4 val. po pietų. Trečiadi. ir sekmdieniais uždaryta.

DR. CONSTANCE

O'BRITIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(jėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta. Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus. Ofiso telefonas: YArds 7-4787 Namų telef.: PROspect 6-1930 Jei neatsilieps viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

8 — NAUJIENOS. CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 3, 1956

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896

Rezid.: LAFayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šešt. 2-6 val. popiet. išskyrus šeštadi.

DR. VYT. TAURAS-

TUPČIAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St. (antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antradi., treči. ir penkt. 6-9 v. v. ir šeštadi. 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS

Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVE.
Rezid. telef.: PROspect 6-8484
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Trečiadi., šeštadi. ir sekmd. uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaškevičius

(VAŠKEVIČIŪTE)

GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštadi. 1-4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmdieniais uždaryta.

DR. BRUNO J.

ZUBRICK'AS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. trečiadi. ir sekmd. pagal susitarimą. Telefonas: HEmlock 4-7899 Namų tel.: Hilltop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai-Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB. 2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YArds 7-7381
Priima: Vakaraais nuo 6 ir 9 val. Šeštadi. nuo 10 ryto iki 4 po pietų. Treči. ir sekmd. pagal susitarimą. 4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patyrimas

Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius Kreivais Akis Ištaiso. Ofisas ir Akinių Dirbtuvė 756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiadi. nuo 10-12; penktadienį 10-2. Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivais akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai. 4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Tikrinu klausą ir pagelbėjau neprižiūrintiems.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svajimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daroma su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda krepiniam ir mokyklos vaikams. VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmdienį uždaryta. 4712 S. ASHLAND AVE. YArds 7-1373

Žmonija kanciai ir religijai?

Anglas profesorius Arnold Toynbee parašė 12-kos tomų „A Study of History“, kuri dažnai pasvarstoma ir tiek plati, kad net išaiškina stebėtiną Lietuvos didžiųjų kunigaikščių prasiveržimą į rytus, kada Algirdas kalė skydą prie Maskvos vartų, o Vytautas girdė žirgą Juodojoj jūroj. Pagrindinė tos studijos mintis, tačiau, kaip Londono „Times“ recenzentas sako, buvusi:

„Istorija tai žmogaus dvaisios drama, nelyginant, šveistykla žmogui pasaulyje. Civilizaciją kurdamas (vadinasi, save civilizuodamas), žmogus neišvengiamai nusideda. Jis papildo savęs iškėlimo nuodėmę, kurią profesorius vadina senovės graikų žodžiu *hybris*. Po kelių šimtmečių nuodėmė susilaukia savo pabaudos (vėl pagal graikų kalbą pavadintą *nemesis*). Civilizacija ima svyruoti, irti ir subyra. Žmogus kancioje susipažįsta su viena ar kita dvasine tiesa, vadinasi, sukuria religiją (šis žodis, kaip žinoma, iš lotynų kalbos, ir reiškia „ryšį“). Religija pasidaro pagrindu naujai kylančiai civilizacijai, vadinasi, naujai nuodėmei. Tačiau, po Vakarų civilizacijos, jų daugiau nebekils, nes jų vietą užims visiems laikams Religija, kurios vardą profesorius rašo didžiąja raide. Žemėje įvyks Dievo karalystė ir šventųjų bendruomenė“.

Šiomis dienomis Anglijoje ir Amerikoje pasirodė kitas prof. Toynbee veikalas, paremtas jo paskaitomis Škotijos Edinburgo universitete, Gifford fondo dėka. Tai „An Historian's Approach to Religion“. Čia profesorius siekia pasižiūrėti į visas žmonijos religijas ir rasti jų ašį — esenciją.

Laukinis (necivilizuotas) žmogus, sako, garbinąs gamtą. Save civilizuodamas, žmogus pradeda garbinti save patį — žmogų. Garbinimą pareiškia trimis pavidalais: garbinimu

šeimos, garbinimu tautos ir garbinimu savo sukurtų išmintingų filosofijų (savo proto). Pirmajai žmonijos civilizacijų kartai subyrėjus, antrajai byrant, susidarė septynios didelės religijos: trys judų (judaizmas, krikščionybė ir islamas-magometonizmas), trys budistų (didysai budizmas, mažasai budizmas ir induizmas) ir senovės persų zoroastrinė religija, pagrindinė artima judų. Visų pagrinde esąs vienas siūlas.

Deja, žmogus greitai tą siulą nebepestebi. Jis pasiduoda, čia valstybei, čia logikai (sukurdamas teologijas) arba žmogui (pareikšdamas, kad jis vienas teisus ir galutinis). Mūsų Vakarų krikščionybė žmogiška savimeilė tiek išbujojusi, kad po tikybinių karų (katalikų su protestantais) 16-me ir 17-me šimtmečiuje žmonės nuo religijos visai atšalo ir pradėjo garbinti tautą, valstybę ir mokslą-technologiją. Du pasauliniai karai, sako, įrodė tautiš-kumo ir valstybiškumo tuštumus, o atominė bomba technologiją apvilko tamsiu šešėliu. Pasaulį gal apvaldysianti viena valstybė, kuri apkarpys politinę ir ekonominę žmonių laisvę bei prievarta įves gimdymo kontrolę. Šitokiose sąlygose gyvendama, žmonija grįš prie religijos. Profesorius tiki, jog nepasikartosią tikybines neapykantos reiškinių, nors būsia progų kankiniams.

Tai šitaip šis istorikas pasižiūri į žmonijos ateitį ir spėlioja. Rodosi, religijų istoriją jis gerokai suslėgė ir sausai iščiulpė, todėl čiupinėja vien groblus, ne gyvą kūną. Londono „Times“ recenzentas, pavyzdžiui, pastebi, kad laukinis žmogus vargu garbinęs gamtą (kurios nesuprato). Jei jo tikybą galima pavadinti „garbinimu“ žodžiu, tai jis lankstėsi tik gamtos reiškiniams, kaip Perkūnui, arba gerbė savo mirusių protėvių vėles. Civilizuodamas ir susikurdamas dievus, arba dievų šeimas, žmogus tuo argi „save garbino“? Atšalimas

nuo tikybos, prisirišimas mokslis praeina — siekimuose su slui ir tautai valstybei reiškesi kurti aiškias teologijas (pro-Europoj ir pirm tikybinių karų. Didžiosios tikybos, tiesa, arba apjungt visą žmoniją vi-rodančios žmogaus dvasinę pa-na religija, senus burtus ir žangą, bet kaip tik ten, kur kraujo aukas sužmoninant ir profesorius neigia, arba tylo (Tęsinys 10 psl.)

Coleman OIL HEATERS

that can give
WEEK'S FREE
HEAT EACH
MONTH!

Exclusive oil saver
can pay for your heater!
Automatically controls
draft at every setting,
saves 1 gal. of oil out of
every 4! And with exclu-
sive Super-Circulation, you
will have warm floors all
through your home—com-
fort even in distant rooms.
Choice of designs, fin-
ishes. For 1 room or whole
home. See them at

EASY TERMS

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PROspect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Siuntiniai į
Lietuvą
ir Rusiją

CENTRAL PARCEL SERVICE YRA
VIENINTĖLĖ ĮSTAIGA CHICAGOJE,
INTURISTO ĮGALIOTA.

Aukštos kokybės vilno-
nės angliškos medžia-
gos. Standartiniai audi-
nių siuntiniai. Standar-
tiniai maisto produktų
siuntiniai.

Anti-Polio s e r u m a s,
streptomycin, cortiso-
nas, serpasilis ir kitokie
vaistai pristatomi o r o
paštu per keletą dienų.

Reikalaukite mūsų naujų katalogų.
Užsakymai be eilės priimami.

Jei norite pasiųsti Jūsų pačių sudarytą siuntinį—
prašome paskambinti dėl susitarimo — WAbash
2-9354. Mes žymiai padidinome savo tarnautojų
skaičių ir dabar galime priimti Jūsų siuntinius
daug greičiau, negu pirmiau priimdavome.

Mūsų greitas ir patikimas patarnavimas yra
gerai žinomas čia ir Lietuvoje. Nuo 1947 metų
mes esame pristatę daug dešimčių tūkstančių
siuntinių, nepraradę nė vieno.

Atdara nuo pirmadienio iki penktadienio nuo
9:00 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.

Central Parcel Service, Inc.

Suite 1200, 220 So. State St., Chicago 4, Ill.

Tel.: WAbash 2-9354

Mūsų skyrius — Gordon Travel Service turi
didelį patyrimą ruošti keliones į

EUROPA ★ AUSTRALIJA,
PIETŲ AMERIKĄ IR T. T.

laivais ar lėktuvais. Visi bilietai parduodami
normalia kaina.

Mes turime taip pat informaciją
dėl kelionių į LIETUVĄ.

GORDON TRAVEL SERVICE
Suite 1300
220 So. State Street, Chicago 4.
Tel.: WEbster 9-6362

Informacijos
Dėl
Kelionių

• PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

Laikas susirūpinti, kad mūsų artimieji turėtų sotų kalėdinį stalą ir tinkamą aprangą. Pasinaudokite mūsų lietuvišku, sažiningu ir pigiu patarnavimu, užsakydami maistą, vaistus, avalynę ir angliškas medžiagas, ir pasiųsdami savo supakuotus siuntinius iki 19 svarų neto. Išsi-rinkę patinkamus siuntinius kartu su adresais ir money orderiais pa-siųskite mums, ir Jūs šikiai su dėkingumu minės Jus. (I Azijos Sibira \$1.40 daugiau). Garantuojame 100%.

No. 8 \$13.34 20 sv. cukraus	5 sv. cukraus 5 sv. ryžių 4 sv. 7 ozs. K. Tauku	No. 38 \$18.17 20 sv. ryžių
No. 9 \$23.00 20 svarų K. Tauku	No. 35 \$27.05 10 sv. dėžė kumpio 10 sv. Salami dešros	No. 40 \$26.00 15 sv. bec. lašinių 5 sv. Salami dešros
No. 22 \$29.61 2 sv. gr. pupelių kavos 1 sv. 2 ozs. šokolado 2 sv. sviesto 4 sv. 7 ozs. ryžių 2 sv. 3 ozs. bec. lašinių 4 sv. 7 ozs. K. Tauku 1 sv. 2 ozs. muilo 1 sv. arbatos 1 sv. 2 ozs. Sk. muilo	No. 36 \$31.95 2 sv. kumpio 2sv. Salami dešros 2 sv. bec. lašinių 2 sv. 3 ozs. K. Tauku 1 sv. pupelių kavos 2 sv. sviesto 1 sv. cukraus 1 sv. pieno miltelių 1 sv. šokolado 14 ozs. kokavos 15 ozs. razinkų 20 cigarečių Chesterfield	No. 51 \$134.00 Worsted 3½ jardo (Viln. vyr. eilutei) Melton 3 yards (Viln. žiem. paltui). Šilkinis pamušalas, 6 y. Vyriški odiniai batai, moteriški od. bateliai, 3 p. mot. rayon kojinių. Rayon skarelė spalvota (Daiktų spalvą ir dydį reikia nurodyti).
No. 30 \$14.66 20 sv. 1 rūš. K. miltų		DIRBAME KASDIEN NUO 9—6 VAL.
No. 31 \$18.11 5 sv. 1 rūš. K. miltų		

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 WEST 26th STREET, CHICAGO 23, ILL. Tel.: CR 7-2126

pakeliant laipsniu aukščiau.

Pagrindinį visų religijų siūlą Toynbee nusakęs šitaip:

"Yra Pagrindinė Tikrovė, kuri sykiu yra ir Visiškas (Absoliutus) Gėris, pasireiškiantis ir Dievu Asmuo. Šis tikras Dievas yra meilė, save pareiškianti savęs paaukojimu. Todėl kančia esanti žmonijos dvasios gyvenimo ašis. Žmogus neišvengiamai ne save paaukoti nuolat galvoja, bet save iškelti. Šitas rūpestis esantis nuodėmė. Žmogus tik tada tikriausiai su Pagrindine Tikrove susisieks (susiriša), kada siekia, ne kan-

čią pašalinti, bet meilėje viską išskentėti".

Nors vokiečių poetas Rilke ir yra pareiškęs: "išskentėti yra viskas", bet, rodos, nei katalikai, nei protestantai nesilaiko nuomonės, jog gyvenimas turi būti kančia. Pradinę nuodėmę juk padarė ne mes, bet Adomas ir Jieva, mūsų protėviai. Londono "Times" recenzentas rašo:

"Mums rodos, kad stiprus ir paslaptingas patyrimas, kuriuo visos tikybos atsiremia, yra, kaip visų amžių mistikai ir pasakoja, dalykas iš prigimties žodžiais nepareiškiamas. Kada žmogus siekia jį pareikšti,

neišvengiamai pasidaro savotišką, pagal save, arba pagal savo kultūrą (išauklėjimą) pavidalą, aiškų, klaidingą. Visas religijas jungia pagrindinis patyrimas, ne dogmos ar žodžiai".

Tokiu būdu, profesorius spėdamas, žmonija kančios keliu sugrįžianti prie religijos, kažin ar pataiko mūsų laikų dvasiai, kuri, rodos, kaip tik siekia žmogų nuo visokių gyvenimo kančių išlaisvinti. Gal ir reikia meilėje kai ką išskentėti, bet nebūtinai visados kentėti. Bet — mūsų laikai ir jų dvasia, taip pat, neamžini. Gal mūsų laikų dvasia ir klysta?

Šarūnas

UNITED PRESS-NAUJIENU Photo
Aukščiausio laipsnio Lenkijos katalikų dvasiškis kardinolas Wyšin-ski šiomis dienomis grąžintas į savo postą.

RUDENINIS NAUJIENU VAKARAS

Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris. Paveiksle matome artistus Al. Gubilą, Ir. Laurinavičienę, M. Sajauską, D. Mikaitę, S. Geldauską, Z. Arlauskaitę, B. Račkaitę, V. Žebertavičių, A. Pesį, S. Iljasevičių ir A. Jarašiūną. Režisuoja Z. Arlauskaitė - Mikšienė.

sekmadienį, lapkričio 11 d. SOKOLŲ SALĖJE

3:30 VALANDĄ PO PIETŲ,

Detroito Meno Sambūris vaidins 3-jų veiksmų komediją

"PIRMAS SKAMBUSIS"

KOMEDIJAI PASIBAIGUS, SALĖJE ŠOKIAI.

Tikietai — \$2.00.

• VALGYKLOJE UŽKANDA.

Visi kviečiami atvykti į vakarą.

Kongreso Komiteto darbų niekinimas

Mums rašo:

Kaip žinoma, 1953-1954 m. JAV Kongresas buvo sudaręs specialų Komitetą ištirti liudininkų parodymais ir dokumentais Sovietų Rusijos agresiją prieš Baltijos valstybes — Lietuvą, Latviją ir Estiją bei jų pagrobimą ir sovietų klastą prieš kitas valstybes. Komitetui pirmininkavo kongresmanas Ch. Kersten ir atliktieji komiteto darbai buvo viešai skelbiami visuomenės žiniui kongreso leidiniuose: "HEARINGS before the SELECT COMMITTEE TO INVESTIGATE THE INCORPORATION OF THE BALTIC STATES INTO THE U. S. S. R." (House Resolution 346)

Komiteto posėdžiai buvo vieši.

Š. m. rugsėjo 13 d. Nr. 178 bolševikiškos pakraipos lietuvių kalbo dienraštis "Laisvė" įdėjo straipsnį, pasirašytą "Ukmergietis" ir pavadintą: "Atsime-nate liudininkus su maišais ant galvos?"

Tame straipsnyje stengiamasi įtikinti visuomenę, kad kongresinis komitetas rinko liudyto-jais banditus ir kriminalistus, o kad visuomenė jų nepažintų, tai jiems buvo užmaunami ant galvų maišai.

Tam patvirtinti Ukmergietis paėmė, nenurodydamas vietos, laiko, pavardžių nei bylos, vienos lietuvių šeimos skyrybų bylą teisme, kur žmona manoma pasisakiusi, kad jos vyras esąs banditas, vagis, plėšė žmonės, o dabar liudijo kongresiniame komitete su maske visai pramanytus dalykus, kiek liečia bolševikų žiaurumus Lietuvoje.

Atseit, Kongreso komitetas tokius liudytojus naudojo ir globaliojo.

Kaip jau minėta, jokių konkrečių duomenų apie tą liudytoją "Laisvė" nenurodo, tik siūlo lietuvių spaudai "Draugui" ir "Naujienoms" tą savo straipsnį persispausdinti.

Susipažinus su Kongreso leidiniais ir pasiteiravus pas gerai informuotus tuo klausimu asmenis, sužinota, kad kongresinis komitetas duodavo maskes liudytojams, kurie bijojo bolševikų teroro.

Lietuvių liudytojų iš viso buvo trys, kurie liudijo su maskėmis. Vienas Detroido posėdyje, vienas N. Yorko ir viena moteris Chicagoje.

Gera informuoti šaltiniai nurodo, kad iš tų liudytojų vyrai nėra buvę vedę ir dabar tebėra viengungiai, gi moteris yra netekėjusi, tad savaime aišku,

UNITED PRESS-SCIENCE PHOTO
Britų gen. Sir Charles Keightley, 55, buvęs Viduriniųjų Rytų sausumos pajėgų viršininkas nuo 1953 metų, dabar vadovaujantis angli-prancūzų daliniams išsikeliančioms Suez kanalo zonoje.

Nauji leidiniai

H. Sienkivičius — Kryžiuočiai, II tomas, istorinis romanas iš Vytauto Didžiojo ir Jogailos laikų. 360 psl., prieš titulinį puslapį paveikslas. Vertė lituanistas Kazys Jankūnas. Viršelio piešinį darė dail. V. K. Jonynas, viršelis su aplanku. Spausdino Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Išleido KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, New York. Kaina \$3.50.

"Aidai" Kultūros kongresui paminėti

Mėnesinio kultūros žurnalo "Aidai" rugsėjo-spalio mėn. numeris yra skirtas šią vasarą Chicagoje vykusiam kultūros kongresui paminėti. Šiame numeryje sudėtos visos plenumo bei įvairių sekcijų posėdžiuose skaitytos paskaitos, priimtose rezoliucijos, bei kongreso eigos aprašymai.

Žurnalas gausiai iliustruotas prelegentų bei rengėjų atvaizdais ir skaitlingomis nuotraukomis, vaizduojančiomis charakteringus momentus iš kongreso ir Dainų šventės.

"Aidai", kaip ir visada, daro labai kultūringą išpūdį. Šis gi numeris yra gražus mūsų nuveiktų darbų bei įsipareigojimų dokumentas.

Jokių skyrybų su žmonomis arba vyrais jie neturėjo ir neturi. Kiti liudytojai liudijo viešai su savo pavardėmis ir jų parodymai bei gyvenamos vietos yra Kongreso Komite'o leidiniuose. Jei būtų nurodyta, kur toks banditas liudijo ir kas jis yra galima būtų patikrinti.

Juk banditų ir kriminalistų neįsileidžiama ir Amerikos įstatymais čia įvažiuoti.

Iš to seka neabejotina išvada, kad visa istorija "Laisvės" sufabrikuota, tikslu paniektinti kongresinį darbą. — T.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas įrengti savo namą žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET

TEL.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIŲ SALES MAN

THE TRUTH IS

CHANGEABLE WEATHER
A VISITOR TO THE AREA WHICH NOW COMPRISES THE STATES OF WASHINGTON AND OREGON WOULD HAVE SEEN PALMTREES WAVING IN ITS TROPICAL BREEZES! OF COURSE THIS VISIT WOULD HAVE HAD TO TAKE PLACE 40 MILLION YEARS AGO WHEN THE CLIMATE OF OUR PLANET WAS MUCH Milder THAN IT IS TODAY!

IF YOU WANT SOMETHING — YOU WORK FOR IT! AND IF YOU WANT AN EDUCATION, SECURITY, A HOME — U.S. SAVINGS BONDS DO THE WORK FOR YOU! BY INVESTING AS LITTLE AS \$3.75 PER WEEK, YOU CAN ACCUMULATE \$1000 IN FIVE YEARS.

WHERE THERE'S SMOKE...
AT ONE TIME SMOKING WAS A CRIME PUNISHABLE BY DEATH IN TURKEY! IN RUSSIA, SMOKERS WERE WHIPPED AND SENT OFF TO SIBERIA!

YOUR COUNTRY
— WANTS YOU TO INVEST IN U.S. SAVINGS BONDS FOR YOUR OWN SAKE AS WELL AS FOR THE SECURITY WHICH PRESERVES OUR PRECIOUS HERITAGE.

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, — TURESI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ISTAIGOJE. Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave. Tel.: LAFayette 3-8248
(į vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmadi., Antradi., Penktadi. ir Šeštadieni 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų. Trečiadi. 9:00 ryte iki 12 val. diena. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nėlaime išitikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

Telefonas: Central 6-5208

KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00 o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 SOUTH WESTERN AVE.

Grovehill 6-7575

CHICAGO 38, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

Lafayette 3-1083

CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET

Cliffside 4-0104

CHICAGO 8, ILLINOIS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT

Townhall 3-8131-2

CICERO 50, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET

Haymarket 1-2028

CHICAGO 8, ILLINOIS

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

IT — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL — SATURDAY, NOVEMBER 3, 1956

Visus Malonius Tautiečius Kviečiame Dalyvauti
Metiniam Sandaros Koncerte
SEKMADIENI, LAPKRIČIO 4-tą d.
LIETUVIŲ AUDITORIJOJE

3133 South Halsted Street

Bus Suvaidinta Komp. W. Rhys Herberto
Linksmas Dviejų Veiksmų Operetė
“SILVIJA”

Vaidinime dalyvauja: Christina Bertulis-Milleriūtė, Aldona Lankutytė, Julius Savrimavičius, Vytautas Lazauskas, Juozas Bražys, Genovaitė Antanaitytė, Josephine Viliunattė, Genovaitė Giedraitytė, Valerija Kačinauskaitė.

CHRISTINA MILLERIUTE-
BERTULIS

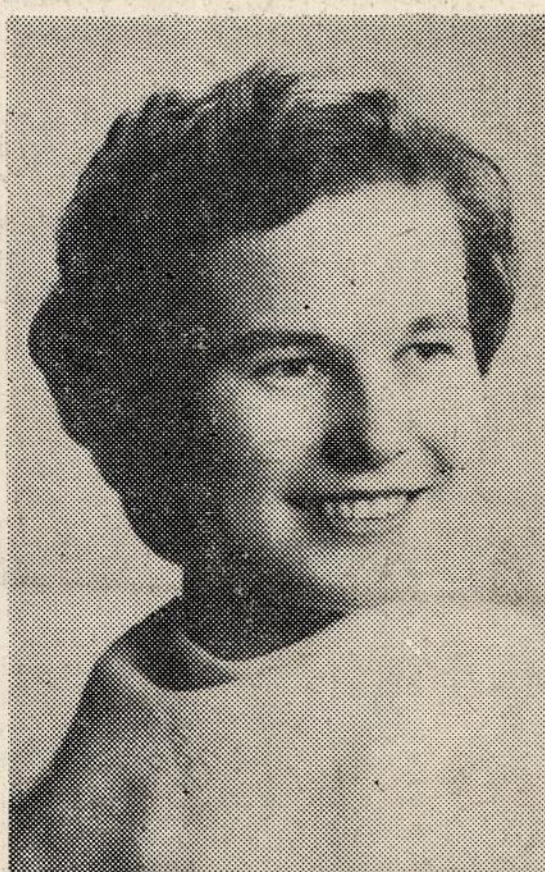
JUOZAS BRAŽYS

GEN. ANTANAITYTĖ

VYTAUTAS LAZAUSKAS

ALDONA LANKUTYTĖ

JULIUS SAVRIMAVIČIUS

Muzikos direktorius Jonas Byanskas

Šokiams Gros J. Byansko Orkestras

Po Programos Šokiai, Bendras Pasilinksminimas ir Vaišės.

Režisuoja Genovaitė Giedraitienė

Pradžia 4 val. popiet

Ižanga su Taksais \$2.00

“NAUJIENOSE” SKELBTIS VISUOMET APSIMOKA